

BEATI BERNARDI EPISTOLAE.

Phil. 3. *tit erit pigrificans & laboriosior & periculosior uia: dum non odore recreari, nec certa posse agnoscere, usque a longius abscentis. Sic ergo currite fratres, ut compre- ficiatis & amplectamini. Scitis enim quidem habarem das torem diligenter. Oramus pro nobis uniuscetatem uestram Christus custodiat.*

Ad Leonii abbatem sancti Bertini.

uos comprehendit: sed oblitū quæ retro sunt, extendit
uos in anteriora: si apprehendit disciplinam: nequando
Eccles. 20. trascrit dominum: & pereras de via iusta. Qui edit me ait
Rom. 8. sapientia adhuc erit: & qui bibit me adhuc sit etiū: no
necrit piger qui digne prorius lapidatur sternitur bus
fatiū: si non de fatiū sed de incīlia generari. De
nigra quia omnia cooperantur in bonum his quæ focundū
propositum vocati sunt sancti: moeūat nos ipsūm quoq
secularis cupiditatē exmplū. Quem enim ambitio sum u
dīmus aliquando contentum adeptis dignitatis: ad alias
non anhelare. Si & curio si cuique non latifatu oculū nō
sum: nec auris impletur auditu. Quidc̄ corū qui auaritiae set
uit: aut amatores sunt uoluptatum: seu uanas sectan
tur hominum laudes: nōne & ipsorum infatibilitate deside
ria arguant nos negligētis & repudiatis? Pudeat certe
spiritualium nos bonorum inimicis cupidos mēnēti. Erū
bescat anima conuera ad dominum: minori affectu sectari
Epistola. CCC. XLII.

Mico suo charissimo Leonto sancti Berthiniue
nerabili abbatii, frater Bernardus Clareualitis
uocatus abbas, salutem in eo quā mandat fa
lutes Iacob. ¶ Quod merito cōsidero de nobis,
charitas uestra palam fecit: que inuenta occasiō sc̄ipiam
innocēti, non potuit latere sub modo. Gratissima
habeo illa officia humanitatis quæ fratibus nostris im
pendit qui habitant tuxta uos. Quod illis facitis, mihi
facitis: immo sic magis mihi facitis, quam si mihi faceritis.
Obsecro ergo ut perseueret hęc fīctūdō: uestra pro eis
quoniam longe factū sunt à nobis, ut non possem̄ c̄is put
oportet assistere. Sit ergo uestra benignitas uicem no
stram suppleret: ut nos ipsi in patrem, & ipsi sint uobis in
filios. Si forte uenerit tempus quo tanta charitati respon
dere possim̄: quod non sumus ingrati, fides oculata mō
strabit. Vale.

Ad monachos ecclesiae sancti Bertini.

fa quocq; ualde diffimilis. Stpenditū quippe peccati: ors ī
fructus autem spiritus, uita eterna. Pudet proinde neglē
gentius nunc in uitam, quam prius in mortem fecit: & mi-
norū studio salutis acquirere quām perditionis augmen-
tum. Nā ut omnino finis inexcusabilis, in uia uite, quād
cūtus, cō facilius curruntur: & lete salvatoris onus quo cre-
scit amplius, cō portabilis est. Nōmē & aufulas leuitatē
onerat pennulari fine pluramarū numerofitas ipsa. Tolle
eas, & reliquum corpus pondere suo fertur ad ima. Sic dī
sciplinam Christi, sic statuē figuram, sic onus leue, quād de-
ponimus, cō deprimitur ipsi: quād portat portus quam
portarunt. Onoclea alcūtū detulit silenziū disciplina. Sed
Esa. 30. propheta magis robur quām onus esse confiderans, ait:
In silentio & in specer fortitudo uictoria. In silētio (inq)
& spc: quād bonum est p̄fessari dominum in silentio. En-
eneruat quippe animām presentium consolatio: roborat
expectatio futurorum. Bene ergo fecisti dilectissimū addre-
re aliquid ad priorem silētiū regulam: quod nūmīnum pre-
dicto atrostante propheta cultus iustitia est. Bene fecisti
Esa. 32. alienando uos magis ac magis ab actibus seculi huī: que
ēt mundū & immaculata religio. Modicum quippe fer-
mentum fratres totam māssam corrumpit: & mūscæ mo-
rientes exterminant oculum suauitatis. Quid prodest tan-
ti corporal parter & spiritualis laboris atq; exercitii fru-
ctum uulissima aliqua consolatione imo desolatione min?
acceptabiliſſime fieri: aut certe & periclitari? Quātam tute-
rū consolationis dulcedinem, & gratiam uisitationis di-
uinae p̄adipet huiusmodi nūgarum vapor ad modicum
parens. Presertim nos monachī, quorum certe uclūmus
nolimus in labore uita est: planē miserabiliores sumus os-
Epistola. CCCXLIII.
Nūteris quis sum in ecclēsia beati Bertini amā-
dis in Christo, frater Bernardus Clareuallis
uocatus abbas, seruū domino in letitia. ¶ Ad
gratiarū actionem: ad reddendum dilectionis
officium: meritis uestris provocamur. Quia enim accep-
tum beneficium eternae memorie insigendum est: bene-
cīs que fratribus nostris, amo que misit contulisti, nec
memor fieri debet, nec ingratis. Mēs est quicquid incīs
impedit: mēs datur, quic qd infundit in uiscerib⁹ mēs.
Scio cui credidi, & certus sum: scio quia diligitis, nos nō
uerbo & lingua sed opere & ueritate. In argumentum ep-
pe dilectionis & gratiae quā fratres nostri inuenierūt in eu-
lis uestris, nō uera procedit, sed opera: cō utiq; puritia
apud deū & gratias apud hōes quād de sola gratia dātis
prouenient: prater metitū accipitētis. Pro his igitur gra-
tias agīmus uniuersitati uestra: pro his omnibus debi-
tores sumus uobis, si quid sumus, si quid possumus & nos
& fratres nostri. Sed nē parū uobis sit acceptos esse ho-
bus: accepti estis & deo mei. Nam quod unū ex mīnīmis
eis fecisti: ipsi fecisti. Quid: quod non ini mīnīmis sed plu-
ribus ex minimis eis fecisti: In omnibus hic penes me Psal. 85.
non retributio multa, quoniam inops & pauper sum ego,
sed dominus retribuit pro me. Ipse qui retribuit et cō in
bonorū, retribuit uobis quod penes eis preuenisti in
bēdictionib⁹ dulcedinis, & in exēplo charitatis. Depræ-
teritis gratias agīmus: de futuro pcamur, ut boni facientes
non deficitati, tempore em̄ suo metetis de semine boni &
peris manipulos pacis & glorie: quod uobis praestet de⁹,
Amen.

2. Cor. 9 In omnibus in labore vestrae, plane in misericordiis omnibus
in omnibus hominibus si pro tanto exigitus tanta patimur de-
trimenti. Quid enim insufficienter, inno quid infante est, ut
qui maiora reliquimus, minorum cum tanto discrimine re-
neamus? Si mundum cōtempsum sumus uniuscum: si abren-
tia sumus affectibus propinquorum: si monasteriorum car-
ceri mancipium sumus nosmetipso: si deinceps non uenimus
facere voluntatem nostram, sed impostramus homines su-
per capita nostra: quid non oportet fieri, ne forte contin-
ga haec omnia nobis in insipientia nostra & negligencia
deperire: Agite ergo dilectissimi, & in his quae cœpitissimo
liciti effete perfeuerare & abundare magis, ut augementar
indies in remetentia frugum iustitiae vestre. Etenim qui par-
ce seminat, parce & metet: & qui seminat in benedictionis
bus, de benedictionibꝫ & metet. Et certe modicum semi-
nis incrementum, non modica mensis multiplicatio est.
Hec nos fratres, quia auditio prosecuti uestro exultauit
& deleicta sumus dignum duximus scribere charitati uestre,
cupientes admonitionis nos esse: ut observationes sa-
etas quæ salutare possunt animas uestras, digna deuotione

¶ Ad Albertum

BEATI BERNARDI EPISTOLAE.

Ad Albertum inclusum

Epistola. CCCXLV

Raf**B**ernard**d** Clarat**A**llie, fratri Al**b**erto inclus**o**, boni certam*e* certare.
Petis à me ut nescio quam iecun*u* obseruantiam, quam à me intra tua cel*a* requisitas, ac multicularū colloquia
jux*t* & tib*u* uidelicet à me recordari
tus*e* prohibita, mea licet*e* poffas ad
mittere, que utiq*u* ppter inop*ia* (ut scribis) nō potes cui
tare. Ego iā nulla tibi te uiforo mihi potestat*e*. Cofiliū t*u*
bi dedi, no*n* precept*u* temp*u* uel feme*l* in die comedere: fore
minarū uifatiōes uel collega oino nō admittere: tuarū
te opere manūfuftentare: illata*c* alia qua: lög*u* est mo*n*
do cōmemorare. Quod si huiusmodi sumptus nequaquam
tibi ad opus rā sumptuosum suppetere ceteros nō debe*r*
res incipere quod cōsummari nō posses. Hoc tibi tutum
credidi confi*u*: hoc nec meo cogeri tenere precepto:
ne*c* tamē meo mutab*is* confi*u*. Vale.

Ad. G. abbatē. Epistola. CCCXLVI.

Domino, G. abbat, frat. Bernardus quicq
fibi. Scito fratré, Ex q. exuenit de Cri
ta, ubi medicina sumptis, cōtēps tā
rāquā unum de ualidōrib⁹ sumissim⁹ te
nūsc nec ei quicquā in alimētis prater
quod cōmūne fuit indultrū fuisse; ad uig
ias fugiter cū aliis exitiūsc. Ex hoc fā si aliter apud nos
egeñtūc et cōfessantur. Certe cūm sit uobis, nō esse corporis
tis exigitūdēs sed aia paſiōne. Vale.

Ad abbatissam Faberniacensem.

Epistola, CCCXLVII.

Bernardus vocat^{ur} abbas de Claravalle. A. abbatiss^e Faberini cœpi^s, predictis & grā-
tituli. ¶ Fratres isti pro cōfisiō animarū
suarū paternitatē nostrā adētūs, de uro
bono studio quod in emēdāto loco cu-
gratia dei praefecti, habere nos phibēt,
parū nos latificauerit. Monemus autem & obsecramus
denotionē uestrā: q^{uod} sicut in resūcīdiis domib^z: ita renou-
dis morib^z operā detis. Nō solū autē de monasterio: sed
etiā de hospitali domo dei cui sub manu uestra predicēti
fratres deserūti, intentissime necesse est curā geratis: qua
tenus uide fecerit ab oī exactiōne & infestatiōni misfrustrō
seu clīeta usfructū fecurā at liberā cōficiatiō: quod cēp^t fl^o
lorum prauo ut audiamus cōfisiō eidem domui ab alijs
ante uos abbatissis collatum abstulistiſ: precarum ut resū-
tuatis. Sicut enim ad uestram sollicitudinē pertinetia la-
rum malfacta destruere aut corrigit^e; sic illarū si qua bo-
na egerunt, no ſolum firma & incocuſa tenere: ſed etiam
augmentare & multiplicare debet. Preſbyteri quoque
q^{uod} iſpa domo habitans, ſuam adhuc foris ſent habere
uideatur: aut propriū dēſerere: aut de domo exire cogatis.
Valete: & proper^t bonum quod de uobis audiuimus, de
nobis q^{uod} ualeamus, familiariſter confidite.

Ad Odonem abbatem belli loci.

Epistola. CCCXLVIII.
Ratti & amico suo Odoni abbatij regularium
clericorum bellij loci frater Bernardus monas-
terii Clareuallis dispensator indigentia salutem.
¶ Depositio huius hois quod ut ipse ait apud

uos seruandum comisfit nec bonum est uobis nec hono-
rificum quod defecisti; si tamen detinetis. Hinc enim deplä-
etum ad me facere uenit: utique propter familiarem specia-
lemq[ue] amicitiam quā inter me & uos esse audiuisti. De qua
etiam ipse profumens (ad reuerentiam uobis dico) quare
non potius calicem de altari uenididisti, quo tam impor-
tunum clamorem reprimerebitis: ut is quod sum erat recipie-
ret. Parcite quæ perso uoxne vestræ parcite bono nominis
domus uoxne: parcite facta quæ nunc est quadragesima: &
pauperi quod sine exultatione debetur, sine dilectione
reddatur: ante quam res amplius diuulgetur, & iam non si-
ne maioris dedecore perficiatur.

Ad. VV. abbatem Trecensem.
Epistola. CCCXLIX.

Alico & conferuo suo domino. VV. abba-
ti canonis coru clericorū Trecensis fratres
Bernardus ecclesie Clarensis seruus in
tuis salutē in dīo. ¶ Clericis tuis retinque
tem seculū, nobiscum manere cupiēne, ad
uestri potius ordinē, times ordine, nisi diffi-
cultur frigeretur, cōfugere p̄fici. Cōmēdā ergo no-
bis eū, utpote nobis bene cognitū, ut honeste morigerā-
tur, & in literis eruditū; postremo tāquā dei seruitū; quē per
dei gratiā credo uobis futurū fidum solatiū. Nec enim
ipsum tam propter se quām propter uos quem diligimus
sicut nos ad uos nolūmus; quem propter nře fux me
sūtū libenter rethemerūs; nisi esset illa cania, q̄ clericū
delicatum, laboris inexpertem, suscipere formidamus.
Valc.

Ad Rorponem de Abbatissula.

Vix illi isti nobis quicq[ue] dilecto Rognon de Abbatisfulla, Bernardus Clareval is vocatus abbas, salutem & nosfras orationes. Perlatu[m] est ad nos q[ua]dratum tibi est si presentem & colloquio nostri copiam habere valeres. Ad hoc ideo quia unum de seruis altissimi me esse credit tua benignitas. Et ego dico tibi q[uod] pro hac tua humilitate, & pro bona tue nobilitatis fama quam audiuimus, mihi quoq[ue] iucunda foret tua praesentia. Sed tunc hoc in non humano pietatis bosnum laudabile situm tamen perficitum. Nam hec corporalis quidem est usus, & breuis, & nobis cum ceteris animalibus communis. Magis ergo ad ilam extenua secretaria fucundissimam usum sibi supradare debemus, & bonis operibus in susterre ut ad ilam perueniamus. Rogamus tuam dilectionem, ut terram sicut qui tui iuris est in parochia de Curremili, de qua dilecte & familiari nostraribus de Alchi tecum locutius est, que deserta & inculta tibi tuisq[ue] antecefforibus usq[ue] nimis inutilis fuit: ecclesie de Alchi in elemosynam concedere digneris: quatenus & anima tua, & animab[us] antecefforum & successorum tuo, tunc apud dominum hoc tuum profecte beneficium.

Explicit liber epistolarum. 350. melliflui patris
Beati Bernardi: in quo adiuncte sunt his quae in prio
ribus impressionib⁹ edebant, quadraginta epistole, ab
antiquis originalibus tum Clarcensis, tum
Collegiū S. Bernardi a monachis